

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

A STUDY OF LEADERSHIP THE ACADEMIC LEADERSHIP ADMINISTRATIONS
IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF BASIC EDUCATION COMMISSION (OBEC)
IN CHANTHABURI, RAYONG AND TRAT PROVINCES

วิทยานิพนธ์

ของ

ศราวุธ ทองอากาศ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรกฎาคม 2560

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

A STUDY OF LEADERSHIP THE ACADEMIC LEADERSHIP ADMINISTRATIONS
IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF BASIC EDUCATION COMMISSION (OBEC)
IN CHANTHABURI, RAYONG AND TRAT PROVINCES

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรกฎาคม 2560

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

A Study of Leadership the Academic Leadership Administrations in Schools under the Office of
Basic Education Commission (OBEC) in Chanthaburi, Rayong and Trat Provinces

ศราวุธ ทองอากาศ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกลี)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.ภูวดล บัวบางพลู)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

วันที่ 5 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2560

ศราวุธ ทองอากาศ. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี :
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุริย์มาส สุขกสิ

กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐศักดิ์

ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)

กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามตามสถานภาพ และขนาด
ของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน
ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำนวน 358 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบ
กลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่า
อำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.26 - 0.85 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการ
ตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำ
ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตาม
สถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำ
ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตาม
สถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

Sarawut Thongarkard. (2017). **A Study of Leadership the Academic Leadership Administrations in Schools under the Office of Basic Education Commission (OBEC) in Chanthaburi, Rayong and Trat Provinces.** Thesis. M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Assistant Professor Sureemas Sukkasi Ed.D. (Educational Administration)	Chairman
Associate Professor Ampawan Prasertphak M.A. (Educational Psychology and Guidance)	Member

Abstract

The purposes of this research were to study and to compare the leadership of the academic leadership administrations in schools under OBEC in Chanthaburi, Rayong and Trat provinces. The sample used in this research were 358 people. The sample size was selected by Kerjcie and Morgan 's table and stratified sampling. The instrument used in this research was a 5-rating scale questionnaire that had a discrimination index of between 0.26 - 0.85 and a reliability index of 0.94. The data were statistically analyzed by: percentage, mean, standard diviation, t-test, and One-way Analysis of variance (One-way ANOVA) and Scheffe's method.

The findings of this research were as follows: 1) The leadership of the academic leadership administrations in schools under OBEC in Chanthaburi, Rayong and Trat provinces was overall, and in every aspect at the high level; 2) The comparison of the leadership, when classified by status, was not statistically significantly different. 3) The comparison of the leadership, when classified by school size, was not statistically significantly different.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในจังหวัด จันทบุรี ระยองและตราด ที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่ได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ศรารุช ทองอากาศ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
	ประโยชน์ของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
	สมมุติฐานในการวิจัย.....	7
2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	ภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	8
	ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	8
	ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	10
	องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	11
	ภาวะผู้นำทางวิชาการตามแนวคิดของเซย์ฟาร์ธ (Seyfarth).....	18
	ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร.....	18
	ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน.....	20
	ด้านการจัด โครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	22
	ด้านการประเมินผลการสอนของครู.....	23
	ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู.....	25
	การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด.....	27
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	28
	งานวิจัยในประเทศ.....	28
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	32
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	(ต่อ)	
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	51
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	51
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
	สรุปผลการวิจัย.....	53
	อภิปรายผล.....	53
	ข้อเสนอแนะ.....	55
	บรรณานุกรม.....	56
	ภาคผนวก.....	62
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	63
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	65
	ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	73
	ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	80
	ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	86
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	89

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	33
2 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของ สถานศึกษา.....	38
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้าน.....	39
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร โดยรวมและรายข้อ.....	40
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	41
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยรวมและรายข้อ.....	42
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านการประเมินผลการสอนของครู โดยรวมและรายข้อ.....	44
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู โดยรวมและรายข้อ.....	45
9 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและ รายด้าน.....	47
10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา.....	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายกลุ่มภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา ด้านการประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน.....	49
12 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด.....	81
13 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด.....	87

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 7

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของโลกส่งผลกระทบต่อทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการเมืองของทุกประเทศ โดยเฉพาะความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และการสื่อสารที่ทำให้โลกทั้งโลกเชื่อมโยงและสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว เป็นโลกไร้พรมแดน การศึกษาเป็นเสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน สังคมในวันพรุ่งนี้ถูกกำหนดโดยทักษะและความรู้ ที่ต้องการในปัจจุบัน ดังนั้นการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน ต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติจาก กระบวนทัศน์แบบดั้งเดิม ไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ มีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ท้าทาย และซับซ้อน เป็นการศึกษาที่จะทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถ เช่น การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรม การสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ มีบทบาท โดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเหมาะสมและมีคุณสมบัติสอดคล้องกับ ความต้องการในการใช้กำลังคนของประเทศ การศึกษา จึงเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อการเพิ่ม ศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2557 : 1)

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่มทุกวัยมีคุณภาพมีความพร้อมทั้งทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา มีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีความเป็นพลเมืองที่ดี ตระหนักและรู้คุณค่าของ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมที่ดีงาม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและตอบสนอง ต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลกในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชน ต้องร่วมมือกัน ปลุกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนดให้จัดขึ้นแล้วส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2557 : 66)

สถานศึกษาจึงมีภารกิจที่จะต้องจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานให้นักเรียนมีคุณภาพ ทัดเทียมกับนานาชาติประเทศ การที่จะทำให้สถานศึกษามีคุณภาพต้องอาศัยการบริหารงานด้านต่าง ๆ

ในสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ จะเห็นว่าคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด เมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ จะทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานอย่างมีคุณภาพ พิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา จึงอยู่ที่งานวิชาการ ประกอบด้วย งานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนการจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสิ่งส่งเสริมด้านวิชาการ รวมถึงงานด้านการวัดและประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการจะมีขั้นวางแผนงาน ด้านวิชาการ ขั้นจัดการและดำเนินการ และขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ หลักการบริหารงานด้านวิชาการคือ หลักแห่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553 : 7) สถานศึกษาที่จะประสบความสำเร็จมักจะมีผู้บริหารที่มีความสามารถในการอำนวยความสะดวก สนับสนุน และเป็นผู้นำนวัตกรรม เข้ามาสู่สถานศึกษา และเป็นผู้ผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้า โดยเฉพาะในส่วนการจัดการเรียนการสอนนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความรอบรู้ทางด้านวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสามารถปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมวิชาการให้ได้ผลดี ส่งผลต่อการทำงานของครู ทำให้คุณภาพการสอนของครูดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการและเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตอาสาที่มีความพร้อมที่จะนำการศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลงได้มากที่สุด (สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. 2553 : 187)

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 8) มีนโยบายในการพัฒนาผู้เรียน โดยมีเป้าประสงค์ในการจัดการศึกษาอยู่ 3 ประการ ได้แก่ ด้านสิทธิและโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ประชากรทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามสิทธิอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและตรงตามศักยภาพ ด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความสามารถในการแข่งขัน ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนา ด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอาชีพเพื่อการพึ่งพาตนเองและเพิ่มสมรรถนะ การแข่งขันในระดับนานาชาติ ซึ่งสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว และจากการประเมินภายนอกสถานศึกษาของสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รอบปี พ.ศ. 2559 - 2563) ผลการประเมิน พบว่า ด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร ภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งจากการพิจารณา มาตรฐานทั้ง 3 ด้าน จะเห็นได้ว่าคุณภาพการศึกษาในเรื่องของการจัดกิจกรรมทุกอย่าง ทุกอย่าง ในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพนั้น ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้นทุกด้าน (สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). ออนไลน์. 2558)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ภาวะผู้นำทางวิชาการจึงมีความสำคัญต่อคุณภาพ การศึกษาของนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เพื่อนำข้อมูลจาก การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มาเป็นแนวทาง ปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประ โยชน์สูงสุด ต่อการบริหารงานด้านวิชาการ รวมทั้งพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการและ การปฏิบัติงานวิชาการของครูผู้สอน ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัด จันทบุรี ระยอง และตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัด จันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประ โยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานด้านวิชาการ รวมทั้งพัฒนา

ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการและการปฏิบัติงานวิชาการของครูผู้สอน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

ขอบเขตในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ปีการศึกษา 2559 จำนวน 5,450 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น แบ่งเป็นดังนี้
 - 1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น
 - 1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.1.2 ครูสอน
 - 1.2 ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น
 - 1.2.1 ขนาดเล็ก
 - 1.2.2 ขนาดกลาง
 - 1.2.3 ขนาดใหญ่
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ประกอบด้วย
 - 2.1 ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร
 - 2.2 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน
 - 2.3 ด้านการจัด โครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 2.4 ด้านการประเมินผลการสอนของครู
 - 2.5 ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิชาการ สามารถใช้กลยุทธ์ทั้งการเป็นผู้นำการบริหารและนำกลุ่มให้กระทำการกิจกรรมทางด้านวิชาการให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ โดยมีความหมายในแง่องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร หมายถึง บทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารและกำหนดหลักสูตรภายใต้กรอบแนวคิดของกฎหมายและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับคณะครูและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาโดยคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียน

2. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความรู้และมีส่วนร่วมกับนักเรียนในการวางแผนการประเมินผล และส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศให้ครูปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วย การวัดและประเมินผลนักเรียนรู ส่งเสริมให้ครูสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะและให้นำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียน

3. ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษาที่สนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนทุกคน โดยดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งในและนอกหน่วยงาน อีกทั้งสนับสนุนให้มีการใช้งบประมาณรวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ การบริการ เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. ด้านการประเมินผลการสอนของครู หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผนการประเมินผลการสอนของครูที่ชัดเจนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และสร้างความเข้าใจร่วมกันกับครูถึงจุดหมายในการประเมินผล และดำเนินการประเมินผลการสอนของครูตามแผนและ โครงการที่กำหนดและเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูกประเมินซักถามข้อสงสัย และผลการประเมินไปปรับปรุงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู หมายถึง การกำหนดนโยบาย เป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน โดยสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่งเสริมให้ครูพัฒนา นวัตกรรมเพื่อพัฒนางาน หรือขอเลื่อนวิทยฐานะ ให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัด จันทบุรี ระยอง และตราด

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติหน้าที่ โดยนับเวลา ตั้งแต่วันบรรจุจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็น

1. ประสบการณ์น้อย หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย ซึ่งได้จากการหาค่าเฉลี่ยของประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง
2. ประสบการณ์มาก หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนมากกว่า หรือเท่ากับค่าเฉลี่ย ซึ่งได้จากการหาค่าเฉลี่ยของประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง

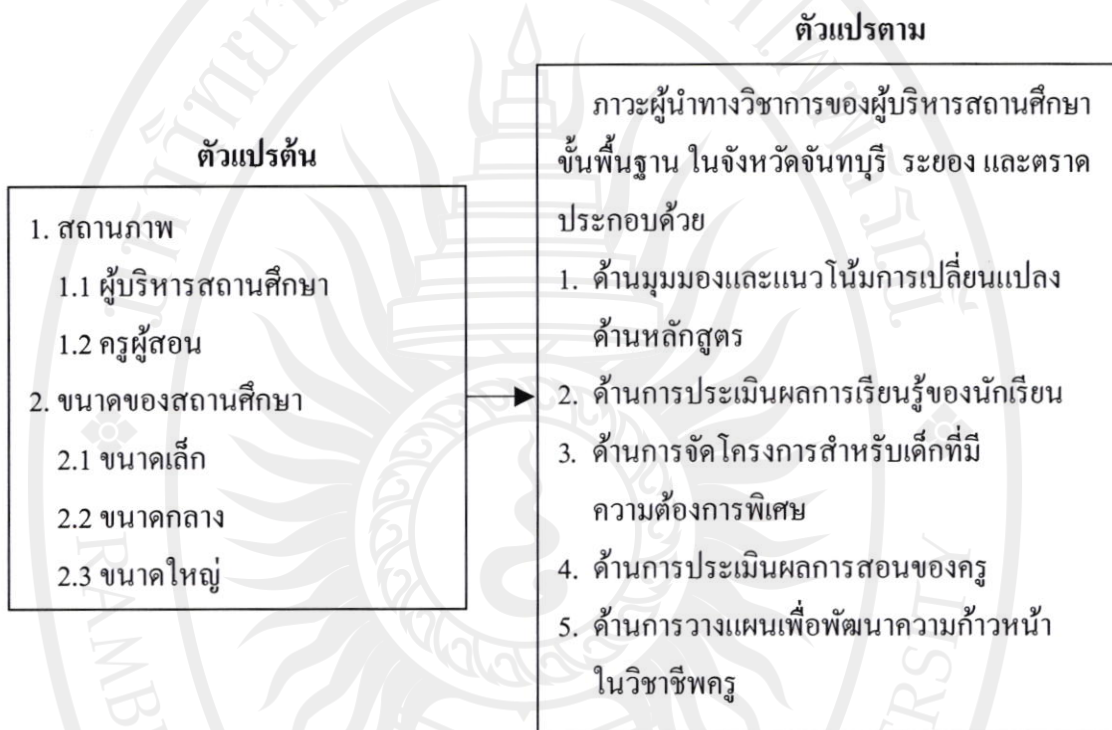
ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การแบ่งขนาดของสถานศึกษา โดยใช้จำนวนนักเรียน ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

1. ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา
2. ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121- 300 คน
3. ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ตามกรอบแนวคิดของเซย์ฟาร์ธ (Seyfarth, 1999 : 165) ใน 5 ด้าน ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพ แตกต่างกัน
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 1.1 ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 1.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 1.3 องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการตามแนวคิดของเซย์ฟาร์ธ (Seyfarth)
 - 2.1 ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร
 - 2.2 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน
 - 2.3 ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - 2.4 ด้านการประเมินผลการสอนของครู
 - 2.5 ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู
3. การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ดังนี้

สุนทร โคตรบรรเทา (2551 : 20) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง การแสดงพฤติกรรมหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สามารถโน้มน้าว จูงใจ หรือ ชี้นำให้บุคลากรในสถานศึกษาตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เกิดการรวมพลัง ประสานสัมพันธ์กัน เพื่อพัฒนาวิชาชีพและงานวิชาการ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนอันเป็นกิจหลักของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 12) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง การใช้ ศิลปะและความสามารถของบุคคลหนึ่งที่สูงใจและมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น ผู้รายงาน หรือผู้ใต้ บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมโดยใช้กระบวนการ สื่อสารหรือการติดต่อกันและกันกับผู้ร่วมงาน จนสามารถดำเนินการบรรลุความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

สมุทร ชำนาญ (2554 : 22) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง พฤติกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารจัดการสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิด การพัฒนาในด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน และการพัฒนาครูเพื่อให้มีความเป็นมืออาชีพ ซึ่งกิจกรรม ดังกล่าว ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายร่วมกันกับคณะครู กำกับติดตามงาน ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับ การเรียนการสอน การพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และการจัดหา วัสดุสื่อและทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการของครูและผู้เรียน

อำนาจ ทองโปร่ง (2555 : 27) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพต้องมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ ความสำเร็จขององค์กร ขึ้นอยู่กับคุณภาพของภาวะผู้นำเป็นสำคัญ

วิโรจน์ สารรัตน์ (2557 : 25) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิด ประโยชน์ในการดำเนินงานวิชาการ โดยให้บุคลากรใน โรงเรียนร่วมมือปฏิบัติงานจนบรรลุ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

วิลดี และคิมมอร์ค (Wildy and Dimmock. 1993 : 34) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำ ทางวิชาการว่า หมายถึง ภาระงานของผู้บริหารเองหรือการมอบหมายงานให้ผู้อื่นปฏิบัติแทน เพื่อ สนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยภาระงานที่สำคัญด้านต่าง ๆ ดังนี้ กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นในกระบวนการเรียน การสอน กำกับติดตาม นิเทศการเรียนการสอน กำกับติดตามการนิเทศครู เป็นคณะกรรมการ อำนวยการ หรือประสานงาน ส่งเสริมพัฒนาภาพของบุคลากร

แมคอีแวน (McEwan. 1998 : 7) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง การสร้างบรรยากาศซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้เรียน ผู้ปกครองผู้เรียน และกรรมการสถานศึกษา ซึ่งสามารถทำงานร่วมกันในอันจะทำให้งานด้านการศึกษาประสบผลสำเร็จ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการ ดำเนินงานวิชาการ สามารถใช้กลยุทธ์ทั้งการเป็นผู้นำการบริหารและนำกลุ่มให้กระทำกิจกรรม

ทางด้านวิชาการให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียน การสอนและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในที่สุด โดยร่วมมือกับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้

ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ

นักวิชาการ ได้กล่าวถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้ดังนี้

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2550 : 18) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการมีความ สำคัญยิ่งต่อคุณภาพทางการสอนของอาจารย์ผู้สอน และต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2550 : 27) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการส่งผล ให้สถานศึกษาไปสู่ความมีประสิทธิภาพโดยการเสริมพลังผู้บริหารสถานศึกษาให้มีโอกาสใช้ ความเป็นผู้นำอย่างเต็มศักยภาพและหันมาทุ่มเทให้กับงานบริหาร โรงเรียนเป็นหลัก ความสัมพันธ์ ระหว่างครูและนักเรียนก็จะมีมากขึ้นด้วย

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554 : 14) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพล ต่อคุณภาพการสอนของครู และนำมาซึ่งความมีประสิทธิผลใน โรงเรียน โดยเฉพาะภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกให้ครูได้รับรู้อย่างชัดเจน นำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนโดยรวมคือ ประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการและการปฏิบัติงานภายใน โรงเรียนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการสร้างอิทธิพลหรือ การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเชื่อถือยอมรับและศรัทธาให้เกิดความร่วมมือต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะด้านการเรียนการสอนของครู ให้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้มาตรฐานการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

อำนาจ ทองโปร่ง (2555 : 25) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และการกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ ให้มี ความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและตามลักษณะการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสากล ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการและให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม สนับสนุนในการให้ ความร่วมมือกับสมาชิกในองค์กร ได้ดำเนินการปฏิบัติงานตามภารกิจที่กำหนดไว้ให้มีความ เจริญออกงามและยุติธรรม

เชลล์ (Chell, 2001 : 5) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า ผู้บริหาร สถานศึกษา เป็นผู้ทำหน้าที่บริหารงานภายในสถานศึกษาและเป็นผู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพ การสอนของครู ตลอดจนมีอิทธิพลต่อความมีประสิทธิผลของการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา การศึกษาถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นหนทางหนึ่งอันจะนำไปสู่ การสร้างควมมีประสิทธิภาพเป็นเลิศของสถานศึกษา

เพอร์คีย์ และสมิท (Perkey and Smith. 1993 : 114) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู และมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา กล่าวคือ สถานศึกษาที่มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา เพราะมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูและนำมาซึ่งความมีประสิทธิภาพในสถานศึกษา โดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกให้ครูได้รับรู้อย่างชัดเจนช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูและผู้เรียน ทำให้ครูเชื่อถือ ยอมรับ ศรัทธาและให้ความร่วมมือปฏิบัติงานนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและคุณภาพของสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้นำทางการศึกษาจึงต้องมีสมรรถนะของภาวะผู้นำทางวิชาการต้องเป็นผู้รอบรู้ในด้านวิชาการอย่างลึกซึ้ง

องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ

นักวิชาการกล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 35) กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบ 5 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารจัดการ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องแสดงบทบาทฐานะผู้นำในการบริหารจัดการเพื่อผลสำเร็จของงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ และการสั่งการ

2. ด้านความสามารถ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งในยุคปัจจุบันการมีผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดของโรงเรียนที่จะสามารถนำการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ มาสู่โรงเรียน อันจะส่งผลต่อการยอมรับและความร่วมมืออย่างมั่นใจของผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การกำหนดนโยบายการตัดสินใจ และการสั่งการ

3. ด้านการนิเทศ ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการนิเทศเป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องแสดงบทบาทฐานะผู้นำในการเป็นผู้นิเทศและให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือแก่ครู อาจารย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจหลักอันเป็นปัจจัยอิทธิพลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ เป็นผู้นิเทศ เป็นผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ และเป็นผู้พัฒนาบุคลากร

4. ด้านการวางแผน ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการวางแผนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อที่จะทำให้มองเห็นภาพของสถานศึกษาว่า ขณะนี้เราอยู่ ณ จุดใดและต้องการจะพัฒนาไปในทิศทางใดเพื่อเป็นการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การกำหนดแนวทางและวิธีการปฏิบัติงาน การวางแผน และการคาดคะเน

5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการเป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2551 : 13) กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดการ โรงเรียน วางแผนยุทธศาสตร์ วางแผนปฏิบัติการ จัดโครงสร้างองค์การที่สนับสนุนการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการ บริหารการเปลี่ยนแปลง ระดมทรัพยากร และสร้างช่องทางการมีส่วนร่วมตัดสินใจของฝ่ายบริหาร

2. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ยกกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพัฒนาความสามารถและคุณภาพในการสอนของครู นิเทศการสอนของครู ประเมินผลการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ออกแบบการสร้างและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประสานงานหลักสูตร กำกับดูแลการใช้หลักสูตร กระตุ้นให้กำลังใจครูและนักเรียนในการเรียนการสอน สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน และบริหารเวลา พิกัดระยะเวลาในการเรียนการสอน โดยทำตัวให้พบเห็นอยู่เป็นนิจในโรงเรียนและชุมชน

3. ด้านการบริหารตนเอง ทีมงาน และชุมชน เป็นแบบอย่างคุณธรรมและจริยธรรม เป็นแบบอย่างในทางการเรียนการสอน ขอมรับความแตกต่างทางความคิดและการกระทำของผู้อื่น คิดนอกกรอบ พัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความเป็นผู้นำ สื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและชุมชน

คลิกแมน (Glickman. 2007 : 47 - 52) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีรากฐานมาจากการนิเทศการสอน อันเป็นบทบาทโดยตรงของผู้บริหารโรงเรียน ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประกอบด้วย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ ด้านองค์ความรู้พื้นฐาน ด้านภาระหน้าที่และด้านทักษะที่จำเป็นซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. **ด้านฐานความรู้** เป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับภาวะผู้นำทาง วิชาการเพื่อใช้เป็นฐาน ในการปฏิบัติภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกเป็น 6 องค์ประกอบ คือ

1.1 **โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ** เป็นความรู้เกี่ยวกับ โรงเรียนที่มีประสิทธิผลที่สนับสนุน โดยการวิจัย ซึ่งงานวิจัยเป็นงานชิ้นสำคัญ ๆ ทุกงาน ต่างบันทึกลักษณะพิเศษของ โรงเรียนที่มี ประสิทธิภาพว่า คณะครูต่างมีความเห็นพ้อง ในจุดประสงค์เดียวกันและมีความเชื่อมั่นในความสำเร็จ การที่ลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้น ได้ ก็ต่อเมื่อครูใน โรงเรียนรับรู้ว่าคุณเองเป็นส่วนหนึ่งของงาน ที่ยิ่งใหญ่และทำงานเพื่อการจัด การศึกษาให้กับนักเรียน นอกจากนี้โรงเรียนที่มีประสิทธิผลจะต้อง ประกอบด้วย การมีพันธกิจ ที่ชัดเจนและเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการมีผู้บริหาร โรงเรียนที่มี ภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง ตั้งความคาดหวังเกี่ยวกับครูและนักเรียนไว้สูงมีการติดตาม ความก้าวหน้าของนักเรียนอยู่เสมอ มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน และเน้นให้ความสำคัญกับการบรรลุทักษะเบื้องต้นของผู้เรียน

1.2 **การสอนที่มีประสิทธิภาพ** การสอนที่มีประสิทธิผลที่สนับสนุน โดยการวิจัย เป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้นำทางวิชาการ งานวิจัย เกี่ยวกับการสอนที่มีประสิทธิผลจะบอกให้ ผู้บริหารโรงเรียนทราบถึงวิธีการที่ทำให้การสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ถึงแม้ว่างานวิจัยดังกล่าว จะไม่ได้บอกถึงวิธีที่ดีที่สุด เนื่องจากขึ้นอยู่กับเป้าหมายของ โรงเรียนแต่ละแห่งที่จะต้องเลือก วิธีที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียนของตนเอง เช่น การตั้งเป้าหมายให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ ที่สูง ผู้นำทางวิชาการต้องมีตัวอย่าง งานวิจัยทางการสอนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับเป้าหมาย ดังกล่าว ดังนั้นงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนที่มีประสิทธิผลจึงเป็นหนทางที่เหมาะสม ชัดเจน เป็นรูปแบบโดยตรงของการสอนและเป็นสิ่งที่สมเหตุสมผลสำหรับการนำมาใช้ทางชั้นเรียน ซึ่งเป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร โรงเรียน

1.3 **ปรัชญาและความเชื่อในการจัดการศึกษา** เป็นการจัดการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน ที่เกิดจากการนำองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผลและการสอนที่มี ประสิทธิภาพ บรรลุลงในปรัชญาและความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ปรัชญาสารัตถนิยม ปรัชญาประสบการณ์นิยม และปรัชญา อัตนิยมหรืออัตถิภาวนิยม ปรัชญาและความเชื่อในการจัดการศึกษา จะมีความสัมพันธ์วิธีการที่ผู้บริหาร โรงเรียนใช้ ในการนิเทศการสอนของครู คือ จะควบคุมความเชื่อ ของผู้บริหาร โรงเรียนที่ใช้ในการนิเทศ

1.4 **พัฒนาการทางการบริหารเป็นความรู้เกี่ยวกับ** พัฒนาการทางการบริหาร โรงเรียน ในด้านพฤติกรรม การบริหาร นโยบาย การปฏิบัติที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน การจัดให้ มีความสมดุลระหว่างการจัดการและทักษะทาง วิชาการ การพัฒนาและการดำเนินงานตามแผน ความรู้ดังกล่าว สอดคล้องกับนักวิจัยส่วนใหญ่ที่ยอมรับว่า ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้กำหนดประสิทธิผล

ของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำทางวิชาการเป็นผู้มีบทบาทในการริเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นผู้ช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งระดับของบทบาทเหล่านี้เป็นตัวกำหนดความสำเร็จของโรงเรียนบทบาททางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ พฤติกรรมของผู้บริหารการบริหารงานนโยบาย การปฏิบัติที่ส่งผลประสิทธิผลของโรงเรียน การจัดให้มีความสมดุลระหว่างการจัดการและทักษะทางวิชาการ การพัฒนาและการดำเนินงานตามแผน

1.5 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง เป็นความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับสภาพการณ์เปลี่ยนแปลง เนื่องจากในขณะที่บุคคลทั่วไปไม่ต้องการ เปลี่ยนแปลง แต่ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต้องมุ่งมั่นในการปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมตลอดจนความเชื่อ ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการณ์ของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ ความพอใจ ความยุ่งเหยิง ความสับสนและการริเริ่มใหม่ ความพอใจ คือ ความรู้สึกจะมีการเปลี่ยนแปลง ความยุ่งเหยิง คือ ความรู้สึกขณะที่เริ่มมีคำถามเข้ามา ความสับสน คือ ความรู้สึกเมื่อมีคำตอบเข้ามา การริเริ่มใหม่ คือ ความรู้สึกเมื่อได้รับคำตอบเรียบร้อยแล้ว ถึงแม้ว่าขั้นตอนทั้งสี่ของสภาพการณ์ของการเปลี่ยนแปลง สามารถควบคุมได้ โดยผู้บริหาร โรงเรียน แต่สำหรับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน จึงต้องอาศัยวิธีการและขั้นตอนในการกำหนดทิศทางที่เหมาะสมต่อสภาพของการเปลี่ยนแปลง คือ การสร้างความสัมพันธ์ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแบบของการเปลี่ยนแปลงกับลูกค้าหรือผู้เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง การวิเคราะห์ปัญหา การเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่ตรงประเด็น การรักษามาตรฐาน และการริเริ่มใหม่

2. ด้านภาระหน้าที่ เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความรู้อย่างดี ประกอบด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้

2.1 การนิเทศและการประเมินผลการสอน เป็นการนิเทศในห้องเรียนเพื่อช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งหนทางที่สามารถช่วยเหลือครูปรับปรุงการสอนได้ดีคือ รูปแบบการนิเทศแบบคลินิกโดยผู้บริหาร โรงเรียนควรมิเทศแบบคลินิก อย่างน้อยที่สุดปีละ 2 ครั้ง ขั้นตอนการนิเทศแบบคลินิก ประกอบด้วยขั้นประชุมครูก่อนการสังเกตการสอน ขั้นสังเกตในห้องเรียน ขั้นการอธิบายผล การสังเกต ขั้นการประชุมนิเทศและขั้นวิจารณ์การสอน ซึ่งการนิเทศและการประเมินผล การสอนเป็นภาระหน้าที่ปฏิบัติได้ โดยผู้บริหาร โรงเรียนที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่จริงใจกับครูและปฏิบัติตนให้เป็นที่ไว้วางใจ

2.2 การพัฒนาทีมงาน การพัฒนาทีมงานเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ในการปรับปรุงการสอนของครูในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีความหมาย เนื่องจากการศึกษาเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงมีหน้าที่ หาแนวทางในการจัดการศึกษาไปพร้อมกับการได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องของครูด้วย ซึ่งแนวทางดังกล่าว สามารถทำได้ โดยการจัดบริการการศึกษาในโรงเรียน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมพบปะทีมงาน การเยี่ยมชมโรงเรียน จัดกิจกรรมการอ่านเกี่ยวกับวิชาชีพ เป็นต้น ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทีมงานที่มีประสิทธิผล ควรเป็นกิจกรรมเพื่อการติดตามช่วยเหลือครูเป็นกิจกรรมที่มีความชัดเจน ต่อเนื่อง ตรงประเด็น และส่งผลต่อการสอนเป็นกิจกรรมเพื่อการติดตามช่วยเหลือครู เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการสังเกตระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน ผู้บริหารโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วย ควรมีการประชุมและวิเคราะห์ทักษะที่ใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับ ประสบการณ์ในชั้นเรียนและการปรับปรุงทักษะต่าง ๆ ที่ประสบผลสำเร็จเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมครูในการเป็นผู้นำและเป็นกิจกรรมซึ่งครูมีส่วนร่วมในการวางแผน

2.3 การพัฒนาหลักสูตร จากสภาพของการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้บทบาทของผู้นำทางวิชาการกลายเป็นบทบาทที่สำคัญมากขึ้น เนื่องจากประสิทธิผลของการศึกษา เป็นประเด็นที่ซับซ้อน ผู้นำทางวิชาการจึงต้องเป็นผู้ที่ทำงานร่วมกับครูเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ในชั้นเรียน ดังนั้นผู้นำทางวิชาการจึงต้องมีภาระหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตร โดยการทำงานร่วมกับครูเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ

2.4 การพัฒนากลุ่ม การพัฒนากลุ่มเป็นภาระหน้าที่ของ ผู้บริหาร โรงเรียนที่สำคัญ ในการนำไปสู่ภาวะผู้นำทางวิชาการ การเรียนรู้ทักษะของการทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อแก้ปัญหา การเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญของผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องนำ ความรู้ที่เกี่ยวกับประสิทธิผลของกลุ่ม รูปแบบของผู้นำกลุ่ม ความคิดปกติกของการปฏิสัมพันธ์ ภายในกลุ่มและการแก้ปัญหาคัดแย้งไปใช้ในการพัฒนากลุ่ม

2.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือการวิจัยเหล่านั้น ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนมีภาระหน้าที่ในการช่วยเหลือ และสนับสนุน เพื่อให้สามารถวิจัยในชั้นเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเองได้

2.6 การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นภาระหน้าที่สำคัญของผู้บริหาร โรงเรียน ในฐานะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นบุคคล สำคัญ ในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอันจะนำไปสู่การเรียนรู้ของนักเรียน สภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะมีผลต่อขวัญกำลังใจที่ดีของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่สูงขึ้น การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากผู้บริหารและทีมงาน

ในโรงเรียนเพื่อแยกแยะระหว่าง ปัจจัยที่สร้างสรรค์บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้กับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนจึงต้องหากลยุทธ์เพื่อใช้ในการส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยที่สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้และพิชิตปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวาง บรรยากาศในการเรียนรู้โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียน

2.7 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน เป็นหัวใจของชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นความสัมพันธ์ที่มีประโยชน์เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ผู้บริหาร โรงเรียนสามารถมีบทบาทในการนำชุมชน ชุมชน สามารถเป็นผู้สนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนได้หลายทาง เช่น เป็นอาสาสมัครช่วยงานภายใน โรงเรียน เป็นวิทยากร ในชั้นเรียน เป็นที่ปรึกษาในโรงเรียน เป็นต้น การที่ผู้ปกครองสนใจการศึกษาของนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ผู้บริหาร โรงเรียนสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยการเปิดโรงเรียนสู่ชุมชนให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกระทำของโรงเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ตลอดจนให้คำแนะนำบทบาทของผู้นำโรงเรียน สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยการใช้เอกสารการเยี่ยมบ้าน การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน

3. ด้านทักษะที่จำเป็น ในการนำความรู้ไปสู่การพัฒนาพฤติกรรม การปฏิบัติงานที่สมรรถภาพผู้บริหาร โรงเรียน ผู้บริหาร โรงเรียนจำเป็นต้องมีทักษะภาวะผู้นำ และทักษะทางเทคนิค ทักษะภาวะผู้นำ ประกอบด้วยทักษะการติดต่อสื่อสาร ทักษะด้านบุคคล ทักษะการนิเทศและทักษะการแนะแนวทางการตัดสินใจของกลุ่ม ส่วนทักษะทางเทคนิค ประกอบด้วย ทักษะการตั้งเป้าหมาย ทักษะการประเมินผล และการวางแผน ทักษะการสังเกตและทักษะการวิจัยและประเมินผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ทักษะการติดต่อสื่อสาร ทักษะการติดต่อสื่อสารเป็นทักษะของผู้นำทางวิชาการที่มีความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เนื่องจากผู้บริหาร โรงเรียนใช้เวลาประมาณ 70 - 80% ของเวลาทำงานในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น เวลาดังกล่าวจะใช้เวลาในการฟัง การพูด การเขียนและการอ่าน ซึ่งตามปกติในการฟัง ผู้ฟัง มักจะไม่เข้าใจสิ่งที่ผู้พูด พูดทั้งหมด แต่จะรับรู้ได้ประมาณ 1 ใน 4 ส่วน ดังนั้นการฟังที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นการฟังอย่างเอาใจใส่ต่อสิ่งที่ผู้พูด พูด ฟังอย่างมีจุดประสงค์โดยการแลกเปลี่ยนข้อความ และฟังโดยใช้ความจำช่วยระลึกถึงสิ่งที่ได้ฟัง ดังนั้นการติดต่อสื่อสาร จึงเป็นการติดต่อแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ซึ่งผลลัพธ์ก็คือความเข้าใจ ความเข้าใจจะเกิดขึ้น ได้ ก็ต่อเมื่อมีการแลกเปลี่ยนทางความคิด ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องเห็นพ้องร่วมกันในการแลกเปลี่ยนความคิด

3.2 ทักษะด้านบุคคล ทักษะด้านบุคคลเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้นำทางวิชาการและเป็นทักษะที่ชี้ขาดความสำเร็จของตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน เนื่องจากตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน

ทีมงาน นักเรียน เป็นต้น ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำเป็นผู้กำหนดทิศทางโรงเรียน ในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการที่จำเป็น คือ ความเชื่อถือหรือความไว้วางใจ การจงใจ การกระจายอำนาจ และการเป็นผู้ช่วยในการพัฒนา ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

3.3 ทักษะการนิเทศ ทักษะการนิเทศ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร โรงเรียน ในการเลือกใช้วิธีการนิเทศในแต่ละสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมที่สุด ซึ่งในการทำงานร่วมกับ ครูแต่ละบุคคลหรือแต่ละกลุ่ม ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดวิธีการที่เหมาะสมที่สุด วิธีการ ดังกล่าวมีทั้งการนิเทศทางอ้อม การนิเทศแบบร่วมมือไปจนถึงการนิเทศแบบเป็นทางการ

3.4 ทักษะการตัดสินใจร่วมกัน เป็นทักษะพื้นฐานที่ใช้อธิบายว่า ทำอย่างไรจึงจะเกิดการตัดสินใจร่วมกันขึ้นได้ ในการตัดสินใจร่วมกันนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้วิธีการเพื่อที่จะให้แนวคิด นโยบาย เป้าหมายในการทำงานเกิดขึ้นจากการตัดสินใจของกลุ่มผู้บริหาร ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มตัดสินใจ วิชิตำเนินงานร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน จะนำไปสู่ความรับผิดชอบร่วมกัน การตัดสินใจประกอบด้วย การตัดสินใจข้างเดียวและการตัดสินใจที่มีการปรึกษาหารือ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องเลือกใช้แนวทางในการตัดสินใจให้เหมาะสม

3.5 ทักษะการกำหนดเป้าหมาย ทักษะการกำหนด เป้าหมายหรือทักษะการกำหนด วิสัยทัศน์เป็นสมรรถภาพในการสร้างมโนคติและการถ่ายทอด ความต้องการให้เกิดมโนคตินั้น อย่างเหมาะสม โดยการชักจูงให้บุคคลอื่นพิจารณาเป้าหมายและร่วมกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้น จนทำให้วิสัยทัศน์หรือเป้าหมายนั้นถูกกำหนดและควบคุมจนกลายเป็นการตั้งมั่นการพิจารณา การกำหนดวิสัยทัศน์ สามารถพิจารณาได้ตามขบวนการต่อไปนี้คือ การกำหนดมโนทัศน์ที่เป็น รูปธรรม การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค การกำหนดกลยุทธ์สำหรับเอาชนะอุปสรรคและการวิเคราะห์ การทำงานเพื่อให้เป้าหมายหรือวิสัยทัศน์เป็นผลสำเร็จ

3.6 ทักษะการวัดผลและการวางแผนทักษะการประเมินผลและการวางแผนเป็นทักษะ ที่ใช้ในการประเมินผลและวางแผนการประเมินเพื่อนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้ ไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่ การใช้เวลาสำหรับการวางแผน การประเมินเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงในองค์การ โครงสร้างขององค์การ จุดอ่อนกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ เป็นต้น ในการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้ไปสู่ความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยความถูกต้องแม่นยำ ของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นสำหรับโรงเรียนนั้น สามารถเข้าถึงได้มากมายหลายทาง เช่น สอบถามจากผู้เกี่ยวข้อง อ่านจากบันทึกของ โรงเรียนการสำรวจแบบ และการใช้เทคนิค เคลฟาย เป็นต้น นอกจากนี้ในการประเมินผลจำเป็นต้องมีการวางแผนการประเมินเพื่อที่จะประเมิน

การวางแผนได้หลายวิธี เช่น แผนภูมิของแกนค์ชาร์ด โปรแกรมประเมินผล (PERT) เทคนิค PPBS การบริหารโรงเรียนโดยยึดวัตถุประสงค์ เป็นต้น

3.7 ทักษะการสังเกต เนื่องจากครูเป็นผู้มีส่วนร่วมที่มีสมรรถภาพในองค์กร ผู้บริหารโรงเรียนสามารถอำนวยความสะดวกต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเป็นผู้จัดเตรียมให้ผลสะท้อนกลับต่อครูโดยวิธีการสังเกตให้เกิดประโยชน์ การสังเกตเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนทำการสังเกต การสังเกตเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนทำการสังเกตการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีวิธีการสังเกตได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น การสังเกต เพื่อแนะนำการสอน การสังเกตเพื่อช่วยให้ครูได้ทราบผลสะท้อนกลับของการสอนเพื่อปรับปรุงงาน เป็นต้น

3.8 ทักษะการวิจัย และการประเมินผลที่ดี ควรมีความชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่จะต้องวิเคราะห์ความสำเร็จของโปรแกรมการสอนและกำหนดการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็น สำหรับการทำให้โปรแกรมการสอนเป็นผลสำเร็จ ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงโปรแกรมการสอนจะต้องทำบนพื้นฐานของข้อมูลที่กว้างขวาง ครอบคลุมและเชื่อถือได้

แจซซาร์ และอัลกอซซัยน์ (Jazzar and Algozzine, 2007 : 25) ได้กล่าวถึงมาตรฐานของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านวัฒนธรรมของสถานศึกษา หลักสูตรการสอน การเรียนรู้ของผู้เรียน และความก้าวหน้าของวิชาชีพครู ด้านความปลอดภัย ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ ด้านความร่วมมือกับผู้ปกครอง ด้านคุณธรรม ยุติธรรม จริยธรรม ด้านการเมือง การปกครอง และสังคม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย มีการนิเทศ ติดตามผล และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมวิชาชีพครู มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ภาวะผู้นำทางวิชาการตามแนวคิดของเซย์ฟาร์ธ (Seyfarth)

ภาวะผู้นำทางวิชาการที่สอดคล้องแนวคิดของเซย์ฟาร์ธ (Seyfarth) ใน 5 ด้าน มีดังนี้

ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร

สุทธรณู ศรีไสย์ (2551 : 25) กล่าวว่า มุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร เป็นความสามารถของผู้บริหารที่มีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญหรือชำนาญงาน มีเทคนิคการวางแผนเพื่อสร้างและพัฒนาหลักสูตร และรู้จักบรรทัดฐานเพื่อการตัดสินใจในการสร้างหลักสูตรได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม กิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรมุ่งส่งเสริมและกระตุ้น การปฏิบัติงาน

ด้านการสอน หรือเป็นการออกแบบบนนวัตกรรมทางด้านเนื้อหาและวิธีสอน ซึ่งรวมถึงหลักสูตรท้องถิ่นที่คณะครูอาจารย์จะต้องร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองตามความต้องการของท้องถิ่น

รุ่งนภา นุตราวงศ์ (2553 : 60) กล่าวว่า มุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรเป็นการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553 : 20) กล่าวว่า มุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรเป็นพฤติกรรมในการกำหนดผู้รับผิดชอบในการประสานงานด้านหลักสูตรในแต่ละระดับชั้น โดยนำผลการประเมินทุกด้านมาเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการกำกับติดตามให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนครอบคลุมวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารประเมินสิ่งที่คาบเกี่ยวกับระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับการทดสอบผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนและผู้บริหารมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการทบทวนสื่อการเรียนรู้ของหลักสูตร

รังสรรค์ บุญยะมา (2554 : 14) กล่าวว่า มุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องทำความเข้าใจแนวโน้มของหลักสูตร คือ สถานศึกษาต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ ชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมตามความสามารถของผู้เรียน โรงเรียนกำหนดเกณฑ์ในการประเมินครูได้รับการพัฒนาศักยภาพให้เป็นครูมืออาชีพในการปรับปรุงพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอน ใช้วิธีสอนได้อย่างหลากหลาย หากผู้บริหารและครูผู้สอนเข้าใจแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรอย่างชัดเจน จะทำให้มองเห็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรอย่างชัดเจนและตรงเป้าหมายมากขึ้น

ภาวนี ชารงเลิศฤทธิ์ (2555 : 23) กล่าวว่า มุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรคือ การที่ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และพร้อมที่จะส่งเสริมและสนับสนุนในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตร โดยการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนและชุมชน การส่งเสริมสนับสนุนและใช้หลักสูตรเพื่อการพัฒนาบุคลากร ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร และการกำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

ทาบา (Taba. 1982 : 10) กล่าวว่า มุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรเป็นการดำเนินการอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา นับตั้งแต่การวางแผนและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล เพื่อช่วยพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การออกแบบการเรียนรู้ การวัดประเมินผลโดยอิงมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดหาเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครู การดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

สถานศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำรายงานการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ดักก์ (Duke. 1987 : 6) กล่าวว่า มุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร หมายถึง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรใหม่ ๆ กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ภารกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจน กำหนดเนื้อหาของหลักสูตร วางแผนร่วมกับคณะครู แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียน การสอนที่หลากหลาย จัดทำตารางนิเทศ ประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

เซย์ฟาร์ธ (Seyfarth. 1999 : 67) กล่าวว่า มุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร เป็นการกำหนดหรือระบุหลักการหรือพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งมีอิทธิพลในการผลักดันให้ครูมีการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ให้นโยบายความสอดคล้องของหลักสูตร การสอน ทรัพยากร มาตรฐานและการประเมินผล นโยบายการบริหารหลักสูตรและการสอน และการรักษามาตรฐานสูงของนักเรียน

สรุปได้ว่า ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรเป็นบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาและกำหนดหลักสูตรภายใต้กรอบแนวคิดของกฎหมายและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยประชุมชี้แจง ให้ความรู้กับคณะครูและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียน

ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551 : 108) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร กับการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ในการกำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในเรื่องประเภทของข้อสอบที่ใช้วัด ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบ จำนวนครั้งที่ใช้ในการสอนและการเก็บคะแนนสอบแต่ละครั้งมาตรฐาน ในการสอนวัดผล การเตรียมแบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอนแก่ผู้ปกครอง การจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบ ตลอดจนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก การส่งเสริมครูให้มีความรู้ทางการวัดและประเมินผล โดยการจัดการเรียนฝึกอบรมการประชุมปฏิบัติการในด้านเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผล ตลอดจนการรายงานผลการสอบ การจัดทำตารางสอบ ห้องสอบ และระเบียบในการสอบ และคุมสอบ และมีการประเมินผลการสอน หากมีการบกพร่องจะได้หาทางแก้ไขต่อ หรือเสนอแนวทางในการนำไปปรับใช้ในครั้งต่อไป

วสันต์ ปรีดานันท์ (2551 : 17) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นกระบวนการในการตัดสินคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อสรุปว่าสิ่งนั้น ดี เลว ปานใด

พิชิต ฤทธิจรูญ (2552 : 31) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นการกำหนด นโยบาย กำหนดเวลาการวัดและประเมินผล ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการวัดและ ประเมินผล ส่งเสริมให้ครูร่วมกันสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผล กำกับดูแล ให้ครูวัดและ ประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริง การประเมินผลที่หลากหลาย คุณค่า กำกับ ติดตามและตรวจสอบ เอกสารการวัดผลและประเมินผล สนับสนุนให้ครูวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครูรายงาน ผลการประเมินเรียนรู้ของนักเรียนแก่ผู้ปกครองทราบ

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 76) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นการดำเนินการ วัดผล การเรียนรู้ของนักเรียนระหว่างเรียน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง เลือกวิธีที่หลากหลาย ใช้เครื่องมือที่เชื่อถือได้ การประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดในแผนการสอนให้มีการประเมิน สาระความรู้ ทักษะและคุณธรรมจริยธรรม เครื่องมือใช้แบบทดสอบ แบบประเมินพฤติกรรม และแบบรายงานตนเอง และรายงานผลการเรียนรู้ให้ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทราบ สามารถ ตรวจสอบได้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 7) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพ หรือความคิดของการปฏิบัติของผู้เรียน หรือของกิจกรรมในหลักสูตร โดยตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุจุดหมายของการเรียนหรือไม่เพียงใด เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพนักเรียน

กรอนลันด์ (Gronlund. 1981 : 6) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการอย่างมีระบบในอันที่จะกำหนดขนาด หรือจำนวน ซึ่งนักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

แซค (Sax. 1979 : 24) กล่าวว่า การประเมินผลนักเรียนเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่า หรือตัดสินใจที่เกิดจากการสังเกตจากประสบการณ์และการฝึกฝนของผู้ประเมิน

เซย์ฟาร์ธ (Seyfarth. 1999 : 190) กล่าวว่า การประเมินผลนักเรียนเป็นกระบวนการที่นำเอาผลที่ได้จากการวัดผลมาพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วตัดสิน คุณค่าว่า สูง ต่ำ กว่าเกณฑ์ หรือเก่ง อ่อน ปานกลาง

สรุปได้ว่า ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และมีส่วนร่วมกับนักเรียนในการวางแผนการประเมินผล และส่งเสริมให้ สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ผู้บริหารดูแล

ควบคุม กำกับ นิเทศให้ครูปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วย การวัดและประเมินผลนักเรียน ส่งเสริมให้ครู
สรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะและให้นำผลการประเมินไปปรับปรุง
การเรียน

ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ฉัตรพร สุภสมุทร์ (2554 : 14) กล่าวว่า การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
เป็นการดำเนินการสอน โดยครูที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นพิเศษ มีเทคนิควิธีการสอน ที่แตกต่างไป
จากเด็กปกติ การจัดเนื้อหาของหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอนและวิธีการ
ประเมินผลที่เหมาะสมกับสภาพและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อพัฒนาให้เกิดศักยภาพสูงสุด
และการจัดการศึกษาพิเศษนี้ อาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความผิดปกติในระดับรุนแรง
หรือจัดการศึกษาในโรงเรียนปกติในรูปแบบการเรียน

สถาบันราชานุกูล (2555 : 54) ได้กำหนดไว้ว่า การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการ
พิเศษ เป็นการบริหารจัดการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาท
สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยวิเคราะห์ดำเนินงาน โครงการ
สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีการประชุมชี้แจงนโยบายแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการ
ดำเนินงานเป็นผู้รับผิดชอบสำรวจข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคลวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหา จัดทำ
แผนงาน หรือ โครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และดำเนินการตามแผนการช่วยเหลือ
การติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน ประสานประชาสัมพันธ์กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
ควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน ประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ยกย่องชมเชย ให้ขวัญกำลังใจ
ผู้ปฏิบัติงาน

กระทรวงสาธารณสุข (2556 : 5) ได้กำหนดไว้ว่า การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มี
ความต้องการพิเศษเป็นการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนเข้าเรียน ในโรงเรียน วางแผน
จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่งตั้งคณะกรรมการดูแลจัดการศึกษา
รวบรวมข้อมูลนักเรียนไว้อย่างเป็นระบบ กำหนดขั้นตอนในการคัดแยกนักเรียนใน 9 ประเภท
โดยกำหนดสถานที่ และสรุปรูปแบบการเรียนร่วม ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม สนับสนุนให้ครู
จัดทำแผนการศึกษาเด็กรายบุคคล เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาเรียนร่วมแก่ผู้ปกครอง
และหน่วยงานภายนอกนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

นิติธร ปิลวาสน์ (ออนไลน์, 2556) กล่าวว่า การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการ
พิเศษ เป็นกระบวนการในการพัฒนาความสามารถของเด็กตามสภาพของความแตกต่างระหว่าง
บุคคล และเอกลักษณ์ของแต่ละคนหลักสูตร เทคนิควิธีการที่นำมาใช้ในการสอน นวัตกรรมที่นำมาใช้
เพื่อพัฒนาเด็กจึงจำเป็นต้องปรับให้มีความเหมาะสมกับเด็กแต่ละคนด้วย โดยมีเป้าหมายที่ต้องการ

พัฒนาเด็กเหล่านี้ให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองและก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจึงได้ยึดหลักของความแตกต่างระหว่างบุคคลและการมีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละคนเป็นเครื่องช่วยให้เกิดความสำเร็จในการจัดการศึกษาเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทจะมีหลักในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันไป

สุทธิโชค จรรยาอังกูร (ออนไลน์, 2557) กล่าวว่า การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารในการดำเนินกิจกรรมสำหรับช่วยเหลือทางด้านการศึกษาแก่นักเรียนที่มีพัฒนาการและความเจริญเติบโตบางลักษณะแตกต่างจากเด็กปกติทั่วไปที่เรียนร่วมในสถานศึกษา

แอสแมน และเอลกินส์ (Ashman and Elkins, 1990 : 5) กล่าวว่า การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นการดำเนินกิจกรรมสำหรับช่วยเหลือทางด้านการศึกษาแก่นักเรียนที่มีพัฒนาการและความเจริญเติบโตบางลักษณะแตกต่างจากเด็กปกติทั่วไปได้เรียนร่วมในสถานศึกษา

อัลเพอร์ และไรนด์คาร์ก (Alper and Ryndak, 1995 : 1) กล่าวว่า การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้เด็กได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และไม่เป็นภาระแก่สังคม

เซย์ฟาร์ธ (Seyfarth, 1999 : 190) กล่าวว่า การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นการกำหนดประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และดำเนินการสืบค้นหาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนเพื่อจัดเป็นพวก ๆ ตามความพิการจัดแยกเด็กตามประเภท ตลอดจนวางแผนการเตรียมทีมงาน คณะกรรมการ และผู้ปกครอง และกำหนดสถานที่ ห้องเรียน และรูปแบบการเรียน ทบทวน ตรวจสอบ ปรับปรุง ทบทวนตรวจสอบอีกครั้ง และตรวจสอบอย่างน้อย 3 ครั้งต่อปี เพื่อปรับปรุงแผนงาน

สรุปได้ว่า ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นการดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษาที่สนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนทุกคน โดยดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งในและนอกหน่วยงาน อีกทั้งสนับสนุนให้มีการใช้งบประมาณ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ การบริการ เพื่อช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ด้านการประเมินผลการสอนของครู

ชวลิต ชุกาแพง (2550 : 37) กล่าวว่า การประเมินผลการสอนของครูคือ การสร้างขีดความสามารถ รวมทั้งการพัฒนาและปรับปรุงองค์ความรู้ให้ดีขึ้น ดังนั้นผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ

ทางวิชาการ มีเทคนิคและมีแผนการในการทำงานอย่างชัดเจน จึงจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการสืบเสาะข้อมูลและได้เห็นสภาพปัญหาการเคลื่อนไหวของครูผู้สอน ทั้งนี้เพื่อการรับรองและนำเอาพฤติกรรมดังกล่าวมาไตร่ตรองวินิจฉัย หาเหตุผลเพื่อการเสริมสร้างผลสำเร็จทางกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายประกอบเป็นองค์ความรู้ให้แก่นักเรียน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551 : 99) กล่าวว่า การประเมินผลการสอนของครูเป็นการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และให้คำแนะนำครูในการประเมินผลนักเรียนรอบด้านครอบคลุมจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีการวิเคราะห์ผลจากการประเมินแล้วนำมาใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้อันของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2552 : 10) กล่าวว่า การประเมินผลการสอนของครูเป็นการจัดทำแผนการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู หาข้อมูลของครูผู้สอน พิจารณาความคิดความชอบ จากผลการปฏิบัติงาน ควบคุมกระบวนการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กระตุ้นคณะครูให้มีการประเมินตนเอง นิเทศติดตาม ผลการสอน ประชุมคณะกรรมการประเมินผล เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานของครูต่อไป

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553 : 6) ได้กำหนดไว้ว่า การประเมินผล การสอนของครูเป็นการวางแผนการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอน การตรวจชั้นเรียน การกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียน การสอนให้ดีขึ้น

อุตุร ธรรมานุสรณ์ (2555 : 11) กล่าวว่า การประเมินการสอนของครู เป็นตัวกำหนด พิจารณาเรื่องค่าจ้างความดี ความชอบการเลื่อนขั้นเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง และการคัดเลือกการบรรจุ แต่งตั้ง และเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาและการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

อีเบล และไฟร์สไบย์ (Ebel and Frisbie. 1986 : 13) กล่าวว่า การประเมินผลการสอนของครู เป็นกระบวนการตรวจสอบติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่แสดงถึงผลสำเร็จและปัญหา เพื่อให้การสนับสนุนช่วยเหลือปรับปรุงการปฏิบัติงานของครู

เมเรนส์ และเลห์แมนน์ (Mehrens and Lehman. 1988 : 4) กล่าวว่า การประเมินผลการสอนของครูเป็นการวางแผน การรวบรวม และการใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับเป้าหมายทางเลือก ในการตัดสินใจ

เซย์ฟาร์ธ (Seyfarth. 1999 : 236) กล่าวว่า การประเมินผลการสอนของครู เป็นสื่อกลาง ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการนำเอาแผนงานจากผู้บริหาร ไปปฏิบัติ ทั้งเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างเงื่อนไขที่สะดวกให้กับผู้บริหารเพื่อรวบรวมข้อมูลและเก็บสภาพปัญหาต่าง ๆ นอกจากนั้นผู้บริหารในฐานะที่เป็นตัวแทนอันสำคัญในองค์กร ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานว่าเกิดผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่า ด้านการประเมินผลการสอนของครู เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผน การประเมินผลการสอนของครูที่ชัดเจนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และ สร้างความเข้าใจร่วมกันกับครูถึงจุดหมายในการประเมินผล และดำเนินการประเมินผลการสอน ของครูตามแผนและโครงการที่กำหนดและเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูกประเมินซักถามข้อสงสัย และ ผลการประเมินไปปรับปรุงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

กลุ่มนักวิชาการบริหารธุรกิจ (2551 : 5) กล่าวว่า การวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้า ในวิชาชีพครู เป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพวิชาชีพครู เป็นการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ในหน้าที่ครู ที่ต้องพัฒนางานที่เป็นวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องเรียนรู้ทั้งสมรรถนะหลัก และ สมรรถภาพตามสายงาน รวมถึงหลักการ วิธีการและองค์ความรู้ใหม่ ๆ ครูที่ดีต้องใส่ใจที่จะเสริมสร้าง สมรรถภาพตนเองเพื่อความเจริญก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อชีวิตส่วนตัวและชีวิต การทำงาน และเพื่อสังคมอย่างเต็มใจและเต็มความสามารถผู้เรียนย่อมได้รับผลโดยตรง ทั้งแบบอย่างในด้านการทำงาน ความประพฤติ ครูดีมีคุณภาพ ศิษย์ย่อมมีคุณภาพตามไปด้วย

พิมพันธ์ เคชะคุปต์ และพรทิพย์ แจ่มจัน (2551 : 12) กล่าวว่า การวางแผนเพื่อพัฒนา ความก้าวหน้าในวิชาชีพครู เป็นการพัฒนาครูเป็นการดำเนินงานที่พยายามจะสร้างเสริมความรู้ ทักษะ ความสามารถให้บังเกิดสมรรถนะที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อวิชาชีพ การพัฒนาครู เป็นงานที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพราะการพัฒนาครูจะช่วยพัฒนาคุณภาพและวิธีการ ทำงานของครู ช่วยประหยัดเวลาและลดความสูญเปล่า ทำให้รู้งานและทำงานได้รวดเร็วมีประสิทธิภาพ ทำให้ครูก้าวทันความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล และณัฐวุฒิ สุวรรณทิพย์ (2552 : 7) กล่าวว่า การวางแผน เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู เป็นการกำหนดนโยบาย เป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้า ทางวิชาการ ศักยภาพปัญหา ความจำเป็นในการพัฒนา สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมอบรม สนับสนุน ให้ครูที่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่งเสริมให้ครูทำผลงาน กระตุ้นให้ครูนำผลการเข้าประชุมอบรม สัมมนาที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอน สร้างขวัญกำลังใจครูพัฒนากระบวนการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่อง ติดตามผลการดำเนินงานภายหลังการเข้าประชุม อบรม สัมมนาของครู

วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์ (2553 : 25) กล่าวว่า การวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู เป็นการเปลี่ยนแปลงในบริบทขององค์กร ถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงองค์กรเป็นอย่างไร ต้องพัฒนาครู ให้มีลักษณะตามองค์กร จึงจะทำให้การพัฒนาครูเป็น ไปอย่างสอดคล้องตามสภาพการเปลี่ยนแปลง ขององค์กร

ดิเรก พรสีมา (ม.ป.ป. : 27) กล่าวว่า การวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู เป็นการวางแผนเพื่อพัฒนาครู มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำทางวิชาการ ควรให้โอกาสแก่ครูผู้สอน ได้รับการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยที่ต้องมีจิตมุ่งมั่นและหวังผลให้เกิดการพัฒนาครูผู้สอนและการพัฒนาด้านการศึกษาเพื่อให้ได้นำเอาความรู้ไปใช้ตามภารกิจสำคัญของตนเอง เช่น การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตนเองทางองค์ความรู้ ทั้งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทางร่างกาย จิตใจ ฉะนั้นครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการคิดและวิธีการสอนด้านความรู้แก่นักเรียนมาเป็นวิธีการหาความรู้ให้นักเรียนเพื่อจะสามารถพัฒนากระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ไคร์เวิร์ด และ ไอมีง (Dilworth and Imig, 1995 : 101) กล่าวว่า การวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู เป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาครูผู้สอน สำหรับผู้นำทางวิชาการถือว่าเป็นหัวใจในการปรับปรุงเพื่อพัฒนากระบวนการสอน เพราะการนิเทศเป็นกระบวนการกำกับติดตามกระบวนการสอน เพื่อเก็บข้อมูลมาพิจารณาปรับปรุงพัฒนาครูผู้สอน พัฒนากิจกรรมการเรียน การสอน ความจริงใจและจริงจังเป็นปัจจัยสำคัญอย่างต่อเนื่อง ผลสำเร็จในการนิเทศ

เซย์ฟาร์ธ (Seyfarth, 1999 : 273) กล่าวว่า การวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครูนั้น ครูใหญ่หรือผู้บริหารต้องคำนึงถึงคุณสมบัติหรือพฤติกรรมที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูผู้สอน โดยเฉพาะการจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างครูผู้สอนและรัฐกรครูระดับต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นสู่เป้าหมายหลักอันสำคัญ เช่น ด้านหลักสูตรและการสอน ทั้งนี้เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาในพฤติกรรมของโครงการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูผู้สอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพ

อันเบน และคณะ (Ubben and et al. 2001 : 17) กล่าวว่า การวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู เป็นกระบวนการพัฒนานุเคราะห์และการพัฒนาวิชาชีพว่าเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วยกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย มาตรการ และการนำไปสู่การปฏิบัติต้องมีความเข้าใจถึงความต้องการ ความพร้อม วุฒิภาวะและประสบการณ์ของครูผู้สอนทุกคน มิติสำคัญของการพัฒนาครูผู้สอน คือ การพัฒนาวิชาชีพ โดยให้ครูผู้สอนมีความสามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามโครงการพัฒนาครูผู้สอน และการพัฒนาความก้าวหน้าของครูผู้สอน เช่น การพัฒนาครูผู้สอนแล้วส่งผลถึงการพัฒนานักเรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาครูผู้สอน โดยให้ฝึกทักษะการคิดอย่างเป็นระบบที่ส่งผลให้เกิดประโยชน์ที่ดีต่ออาจารย์ผู้สอนการเรียนรู้ร่วมกันของครูผู้สอนด้วยการเป็นผู้กระทำและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางประสบการณ์

สรุปได้ว่า ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู คือการกำหนดนโยบาย เป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจนของผู้บริหารสถานศึกษาและ เป็นการสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตลอดจนส่งเสริมให้ครูพัฒนา นวัตกรรมเพื่อ พัฒนางาน หรือขอเลื่อนวิทยฐานะให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดให้โอกาสครูเข้ารับการฝึกอบรมใน โครงการพัฒนา บุคลากรจาก หน่วยงานต่าง ๆ และกระตุ้นให้ครูนำผลการประชุมหรือสัมมนามาปรับปรุงการเรียนการสอน และ เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของครูก่อน/หลังการเข้าประชุมหรือสัมมนา และสร้างขวัญและ กำลังใจให้ครูพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 8) มีนโยบายในการพัฒนาผู้เรียน โดยมีเป้าประสงค์ ในการจัดการศึกษาอยู่ 3 ประการ ได้แก่ ด้านสิทธิและโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ ประชากรทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามสิทธิอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและ ตรงตามศักยภาพ ด้านการพัฒนาคูณาการการเรียนรู้ ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความสามารถในการแข่งขัน ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนา ด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอาชีพเพื่อการพึ่งพาตนเองและเพิ่มสมรรถนะ การแข่งขันในระดับนานาชาติ ซึ่งสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว และจากการประเมินภายนอกสถานศึกษาของสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รอบสาม พ.ศ. 2554 - 2558) ผลการประเมิน พบว่า ด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร ภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งจากการพิจารณา มาตรฐานทั้ง 3 ด้าน จะเห็นได้ว่า คุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับวิชาการของสถานศึกษาควรได้รับการ พัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้นทุกด้าน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน). ออนไลน์. 2558) ทั้งนี้ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ ย่อมสามารถบริหารปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมวิชาการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น จะก่อให้เกิดสภาพ ที่เอื้อต่อการทำงานของครูผู้สอน และช่วยทำให้คุณภาพการสอนของครูผู้สอนดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อ คุณภาพนักเรียนในที่สุด ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นบุคคล ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการและเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตอาสา มีความพร้อมที่จะนำ การศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลงได้มากที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

คาวาโซ (Cavazos. 1999 : 98) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มัธยมศึกษา ที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียน Hispanic Majority High Schools ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง ในการสนับสนุนการพัฒนา เป้าหมาย การปฏิบัติงานทางวิชาการของนักวิชาการ การกำหนด วัฒนธรรมของโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอน การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งการมอบอำนาจให้ครูร่วมกันเป็นผู้นำของโรงเรียน

โจเซฟ (Joseph. 2000 : 43) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลเกี่ยวกับการส่งเสริมการสอนและการเรียนรู้ การส่งเสริมการสอนและการเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยใช้มิติ การมองของครู ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลมีลักษณะพิเศษ 2 อย่าง คือ การพูดคุยกับครูเพื่อส่งเสริมการมีปฏิริยาย้อนกลับ และการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

มิกี้ (Mickey. 2000 : 153) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการ ในเรื่องของวิธีการที่ผู้บริหาร สถานศึกษาท้องถิ่น ใช้ในการเปลี่ยน โครงสร้างการทำงานของครูในสถานศึกษาขนาดกลาง ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการ ใช้วิธีเชิงระบบในการปรับโครงสร้าง การทำงานให้รับรู้ถึงความสำคัญของอำนาจในตำแหน่งหรือบทบาทที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง และพบว่า ภาวะผู้นำแบบร่วมกันทำงานเป็นรูปแบบของภาวะผู้นำที่มีความสำเร็จสูงในการปรับเปลี่ยน โครงสร้างผู้บริหารจะสนับสนุนการสร้างทีมงานและการร่วมมือระหว่างหน่วยงาน นอกจากนี้ ยังคำนึงถึงความปลอดภัย กฎระเบียบและบรรยากาศในการทำงานผู้บริหารจะช่วยพัฒนาศักยภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและการเปลี่ยนแปลงต้องใช้เวลามาก ต้องอาศัยการวางแผน และการจัดการที่ดี อาศัยความร่วมมือของครู ผู้บริหารจะเป็นผู้ที่มีความสามารถ ผู้อำนวยความสะดวกและคอยกระตุ้น รวมทั้งจะต้องเต็มใจละอำนาจและยอมรับบทบาทใหม่จากผู้ร่วมงาน หรือครู

งานวิจัยในประเทศ

คำอาน ไชยะสอน (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดแผนกการศึกษานครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตนครหลวงเวียงจันทน์ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ภาวะผู้นำทางวิชาการจำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วีรชาติ วิชาศรี (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า 1) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 4) จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สารัตน์ พวงเงิน และอาคม มหามาศย์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ตามทัศนะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ปริฉัตร เล็กดวง (2554 : 114) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชโลทร ปิงเมือง (2555 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิรภา แดงขาว (2556 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครู เครือข่ายเขาชนาน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูเครือข่ายเขาชนาน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูเครือข่ายเขาชนาน้ำ จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 4) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิรมล สิทธิศักดิ์ (2557 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอเวียง ตามการรับรู้ของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิทรรัตน์ บรรจงงาม (2557 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองบัวระเหว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองบัวระเหว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุชฤทัย จันทร์ทรงกรด (2558 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิชาการ สามารถใช้กลยุทธ์ ทั้งการเป็นผู้นำการบริหารและนำกลุ่มให้กระทำกิจกรรมทางด้านวิชาการให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ที่ได้ตั้งไว้ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของ นักเรียนในที่สุด โดยร่วมมือกับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียน บรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เพื่อนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ปีการศึกษา 2559 จำนวน 5,450 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาด
กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan,
1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)
โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 คน ประกอบด้วย
ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 35 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก
จำนวน 92 คน รวมจำนวน 127 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 30 คน
และครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 93 คน รวมจำนวน 123 คน และผู้บริหารสถานศึกษา
ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 17 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 91 คน
รวมจำนวน 108 คน ดังแสดงในตาราง 1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน
ขนาดเล็ก	315	1,891	35	92
ขนาดกลาง	178	1,620	30	93
ขนาดใหญ่	75	1,371	17	91
รวม	568	4,882	82	276

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมี จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ซึ่งกำหนดคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแบบของเบสท์ และคาห์น (Best and Kahn) ดังนี้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 55)

5 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับมาก

3 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับน้อย

1 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนโดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ

2. สร้างแบบสอบถามตามที่ได้ศึกษาแล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณวุฒิเสนอแนะเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเท่ากับ 0.26 - 0.85

5. นำแบบสอบถามที่ได้หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 55) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองจากสถานศึกษา
4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ สถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 55)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เปรียบเทียบตามสถานภาพโดยการทดสอบค่าที (t-test)

4. วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษาโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe')

5. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (%)
2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC)

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

1. การทดสอบค่าที (t-test)
2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe')

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าเอฟ
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
SS	แทน	ค่า Sum of Squares
MS	แทน	ค่า Mean of Squares
df	แทน	ค่า Degree of Freedom
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

รายการ	จำนวน	
	(n = 358)	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
ผู้บริหารสถานศึกษา	82	22.90
ครูผู้สอน	276	77.10
รวม	358	100.00
2. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	127	35.50
ขนาดกลาง	123	34.40
ขนาดใหญ่	108	30.10
รวม	358	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นครูผู้สอน จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 77.10 และเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90 และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 ขนาดกลาง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 34.40 และขนาดใหญ่ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 30.10

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ดังตาราง 3 - 8

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	n = 358			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง				
ด้านหลักสูตร	4.20	0.54	2	มาก
2. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	4.25	0.66	1	มาก
3. ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มี				
ความต้องการพิเศษ	3.96	0.65	3	มาก
4. ด้านการประเมินผลการสอนของครู	3.67	0.47	5	มาก
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้า				
ในวิชาชีพครู	3.85	0.74	4	มาก
รวม	3.99	0.46		มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการประเมินผล
การเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X} = 4.25$) ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและด้านหลักสูตร
($\bar{X} = 4.20$)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านมุมมองและแนวโน้มนการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร โดยรวมและรายข้อ

ด้านมุมมองและแนวโน้มนการเปลี่ยนแปลง		n = 358			
ด้านหลักสูตร	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ	
1. ผู้บริหารแสดงให้เห็นบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค้ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	4.50	0.89	2	มาก	
2. ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรภายใต้กรอบแนวคิดของกฎหมายและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	4.15	0.68	4	มาก	
3. ผู้บริหารประชุม ชี้แจง ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับคณะครู	3.96	0.82	6	มาก	
4. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาโดยคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียน	3.79	1.06	7	มาก	
5. ผู้บริหารสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นตามข้อมูลสภาพจริง และความต้องการของชุมชน	4.29	0.77	3	มาก	
6. ผู้บริหารนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.70	0.49	1	มากที่สุด	
7. ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายชัดเจนในการสร้างหลักสูตร	4.05	0.47	8	มาก	
รวม	4.20	0.54		มาก	

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากตาราง 4 แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านมุมมองและแนวโน้มนการเปลี่ยนแปลง ด้านหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารนิเทศ ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร

สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.70$) ผู้บริหารแสดงให้เห็นบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.50$) และผู้บริหารสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นตามข้อมูลสภาพจริง และความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 4.29$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการประเมินผลนักเรียนของนักเรียน	n = 358			
	S.D.	อันดับที่	ระดับ	
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความรู้และมีส่วนร่วมกับนักเรียนในการวางแผนการประเมินผล	4.18	0.68	6	มาก
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.21	0.69	4	มาก
3. ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศให้ครูปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วย การวัดและประเมินผลนักเรียน	4.35	0.73	2	มาก
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะและให้นำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียน	4.35	0.73	3	มาก
5. ผู้บริหารสนับสนุนให้จัดเตรียม เอกสารแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผล	4.20	0.88	5	มาก
6. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครู วัดและประเมินผลจากสภาพจริงและใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย	4.43	0.79	1	มาก
7. ผู้บริหารจัดให้ครูรายงานผลความก้าวหน้าของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน	4.05	0.78	7	มาก
รวม	4.25	0.66		มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านการประเมินผลนักเรียนของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครู วัดและประเมินผลจากสภาพจริงและใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.43$) ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศให้ครูปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัด และประเมินผลนักเรียน ($\bar{X} = 4.35$) และผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสรุปผลการประเมินความก้าวหน้า ของนักเรียนเป็นระยะและให้นำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียน ($\bar{X} = 4.35$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัด โครงการสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ		n = 358			
		\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ	3.68	0.76	7	มาก
2.	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการจัด การ ศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษเรียนร่วมในสถานศึกษา	3.87	0.68	4	มาก
3.	ผู้บริหารวางแผนและสนับสนุนให้มี การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษเข้าเรียนทุกคน	4.41	0.80	1	มาก
4.	ผู้บริหารส่งครูเข้าอบรมให้มีความรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ	3.87	0.67	5	มาก
5.	ผู้บริหารดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมทั้งในและ นอกหน่วยงาน	3.80	0.71	6	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ	n = 358			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
6. ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและ ความช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.05	0.83	2	มาก
7. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการสอนซ่อมเสริม สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.05	0.83	3	มาก
รวม	3.96	0.65		มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารวางแผนและสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนทุกคน ($\bar{X} = 4.41$) ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้งบประมาณสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 4.05$) และผู้บริหารส่งเสริมให้มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 4.05$)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านการประเมินผลการสอนของครูโดยรวมและรายชื่อ

ด้านการประเมินผลการสอนของครู		n = 358			
		\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	ผู้บริหารกำหนดจุดมุ่งหมายการประเมินผลการสอนของครูที่ชัดเจน เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครู	4.59	0.70	1	มากที่สุด
2.	ผู้บริหารสร้างความเข้าใจร่วมกันกับครูถึงจุดหมายในการประเมินผล	3.60	0.96	2	มาก
3.	ผู้บริหารวางแผนการประเมินผลการสอนของครูอย่างเหมาะสม	3.56	0.91	5	มาก
4.	ผู้บริหารกำหนดรูปแบบวิธีการ และเวลาในการประเมินผลการสอนของครูอย่างเหมาะสม และต่อเนื่อง	3.29	1.14	6	ปานกลาง
5.	ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการสอนของครูตามแผนและโครงการที่กำหนดและเปิดโอกาส ให้ครูผู้ถูกประเมินซักถามข้อสงสัย	3.28	1.14	7	ปานกลาง
6.	ผู้บริหารดำเนินการให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	3.68	0.76	3	มาก
7.	ผู้บริหารเสนอแนะให้มีการจัดทำข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินอย่างเป็นระบบ	3.68	0.76	4	มาก
รวม		3.67	0.47		มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านการประเมินผลการสอนของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารกำหนดจุดมุ่งหมายการประเมินผลการสอนของครูที่ชัดเจน เพื่อพัฒนา การปฏิบัติงานของครู ($\bar{X} = 4.59$) ผู้บริหารสร้างความเข้าใจร่วมกันกับครูถึงจุดหมายในการ ประเมินผล ($\bar{X} = 3.60$) และผู้บริหารดำเนินการให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุงการพัฒนา การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.68$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนา ความก้าวหน้าในวิชาชีพครู โดยรวมและรายข้อ

ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้า ในวิชาชีพครู	n = 358			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ผู้บริหารกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู อย่างชัดเจน	3.81	0.88	4	มาก
2. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับ ที่สูงขึ้น	3.41	1.15	7	ปานกลาง
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนา นวัตกรรม เพื่อพัฒนางาน หรือขอเลื่อนวิทยฐานะ	3.62	1.23	6	มาก
4. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูทำวิจัย ในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	4.34	0.84	1	มาก
5. ผู้บริหารให้โอกาสครูเข้ารับการศึกษา ในโครงการพัฒนา บุคลากรจากหน่วยงาน ต่าง ๆ	4.13	0.84	2	มาก
6. ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูนำผลการประชุม หรือสัมมนา มาปรับปรุงการเรียนการสอน	3.83	0.93	3	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้า ในวิชาชีพครู	n = 358			
	\bar{X}	S.D.	อันดับที่	ระดับ
7. ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	3.78	1.03	5	มาก
รวม	3.85	0.74		มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ด้านการประเมินผลการสอนของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.34$) ผู้บริหารให้โอกาสครูเข้ารับการฝึกอบรมในโครงการ พัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.13$) และผู้บริหารกระตุ้นให้ครูนำผลการประชุม หรือสัมมนา มาปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.83$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา
ดังตาราง 9 - 15

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	สถานภาพ				t	p
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน			
	สถานศึกษา		ครูผู้สอน			
	(n = 82)		(n = 276)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านมุมมองและแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร	4.19	0.56	4.21	0.54	-0.25	0.81
2. ด้านการประเมินผลนักเรียน ของนักเรียน	4.26	0.66	4.25	0.67	0.06	0.96
3. ด้านการจัด โครงการสำหรับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ	3.97	0.64	3.96	0.66	0.15	0.88
4. ด้านการประเมินผลการสอนของครู	3.93	0.49	3.59	0.44	5.99	0.00*
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนา ความก้าวหน้าในวิชาชีพครู	3.85	0.75	3.84	0.74	0.08	0.94
รวม	4.04	0.48	3.97	0.46	1.19	0.24

* $p \leq .05$

จากตาราง 9 แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร
ด้านการประเมินผลนักเรียนของนักเรียน ด้านการจัด โครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ส่วนด้านการประเมินผลการสอนของครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	SS	df	MS	F	p
1. ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง					
ด้านหลักสูตร					
ระหว่างกลุ่ม	0.06	2	0.03	0.11	0.90
ภายในกลุ่ม	106.41	355	0.30		
รวม	106.47	357			
2. ด้านการประเมินผลนักเรียนรู้อของนักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.07	2	0.03	0.08	0.93
ภายในกลุ่ม	159.48	355	0.45		
รวม	159.55	357			
3. ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
ระหว่างกลุ่ม	0.06	2	0.03	0.06	0.94
ภายในกลุ่ม	155.35	355	0.44		
รวม	155.40	357			
4. ด้านการประเมินผลการสอนของครู					
ระหว่างกลุ่ม	14.49	2	7.24	38.90	0.00*
ภายในกลุ่ม	66.10	355	0.2		
รวม	80.58	357			
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู					
ระหว่างกลุ่ม	0.03	2	0.01	0.02	0.98
ภายในกลุ่ม	198.37	355	0.56		
รวม	68.50	303			

ตาราง 10 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	SS	df	MS	F	p
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	0.77	2	0.39	1.78	0.17
ภายในกลุ่ม	77.07	355	0.22		
รวม	77.85	357			

* $p \leq .05$

จากตาราง 10 แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ด้านหลักสูตร ด้านการประเมินผลนักเรียนรู้นักเรียน ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการประเมินผลการสอนของครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายกลุ่มภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

ขนาดของสถานศึกษา	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.91	3.65	3.41
ขนาดเล็ก	3.91	-	0.26*	0.50*
ขนาดกลาง	3.65	-	-	0.24*
ขนาดใหญ่	3.41	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 13 แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ของนักเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดเล็กมีภาวะผู้นำทางวิชาการ สูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและ สถานศึกษาขนาดใหญ่

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยองและตราด ปีการศึกษา 2559 จำนวน 5,450 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 35 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 92 คน รวมจำนวน 127 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 30 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 93 คน รวมจำนวน 123 คน และผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 17 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 91 คน รวมจำนวน 108 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณค่าทางสถิติดังกล่าว โดยอาศัยการคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ สถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เปรียบเทียบตามสถานภาพ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

4. วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษาโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe')

5. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 62.30 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 37.70 และครูผู้สอนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 ขนาดเล็ก จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 และขนาดใหญ่ จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ด้านหลักสูตร ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู และด้านการประเมินผลการสอนของครู
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด มียุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานระดับสากลและส่งเสริมการแข่งขันทางวิชาการ มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการพัฒนาการศึกษาเพื่อสู่อาเซียน ประกอบกับเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเองให้รอบด้าน อีกทั้งในหน่วยงานภาครัฐ ให้ความสำคัญกับการบริหารสถานศึกษา จึงจัดฝึกการอบรมให้กับผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาเป็นประจำ (วิโรจน์ สารรัตนะ. 2557 : 7) จึงส่งผลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของคำอาน ไชยะสอน (2550 :

บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดแผนกการศึกษา นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตนครหลวงเวียงจันทน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของชโลทร ปิงเมือง (2555 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าทั้งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความเข้าใจถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน ทำให้มองเห็นความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเหมือนกัน ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานตามนโยบายของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในการดำเนินงาน (สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. 2553 : 10) จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีฉัตร เล็กควง (2554 : 114) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิพัทธ์น์ บรรจงงาม (2557 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองบัวระเหว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันเป็นยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัด ได้จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาวิสัยทัศน์ให้แก่บุคลากรทางการศึกษาอยู่เสมอ ซึ่งสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันได้ได้รับแนวคิด หลักการ กระบวนการบริหาร

ตามนโยบายและเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้เป็นแนวทางเดียวกันหมด ขนาดของสถานศึกษาเป็นเพียงการกำหนดขอบเขตการบริหารงานในสถานศึกษา ประสบผลสำเร็จได้ และปัจจุบันสถานศึกษามีการจัดรวมเป็นกลุ่มประสิทธิภาพการศึกษา รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาก็มีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนางานวิชาการให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 10) จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรชาติ วิชาศรี (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาร์ตน์ พวงเงิน และอาคม มหามาตย์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดรูปแบบวิธีการ และเวลาในการประเมินผลการสอนของครูอย่างเหมาะสม และต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินสนับสนุนการประเมินผลการสอนของครูตามแผน และโครงการที่กำหนดและเปิดโอกาส ให้ครูผู้ถูกประเมินซักถามข้อสงสัย
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู โดยสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีพ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2556). กรอบแนวคิดทางการพัฒนางานสุขภาพจิต และยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิต ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) และนโยบายกรมสุขภาพจิต ประจำปี 2557 - 2558. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต.
- กลุ่มนักวิชาการบริหารธุรกิจ. (2551). คู่มือกลยุทธ์การบริหารองค์กรสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พัฒนวิทย์การพิมพ์.
- คำอาน ไชยะสอน. (2550). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดแผนกศึกษานครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุตรธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- จรัส อติวิทยากรณ์. (2554). หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา : เทมการพิมพ์.
- จิรภา แดงขาว. (2556). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครู เครือข่ายเขานานบ่น้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบบี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ภูเก็ต : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- จิรมล สิทธิศักดิ์. (2557). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชโลทร ปิงเมือง. (2555). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พะเยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชวลิต ชุกาแพง. (2550). การประเมินการเรียนรู้. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2550). ทักษะภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : มัลติมีเดียอินเตอร์เนชันเทคโนโลยี.
- ณัชร สุภสมุทร์. (2554). คู่มือการจัดการเรียนร่วม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีตัวอย่าง โรงเรียนวัดอุทัยธาราม. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต.

- ดิเรก พรสีมา. (ม.ป.ป). การพัฒนาวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ :เจริญผล.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ :
วีอินเตอร์พรีนธ์.
- นิติธร ปิลวาสน์. (2556). การเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
www.taamkru.com/th. 30 กรกฎาคม 2559.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล และณัฐฉา สุวรรณทิพย์. (8 มีนาคม 2552). “ปฏิรูปการผลิต
และพัฒนาครูสู่ปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 2,” วารสารวิชาการ. 4 (2) : 7.
- ปริฉัตร เล็กดวง. (2554). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
ศูนย์สื่อเสริม.
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2552). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :
แฮสส์ออฟ เคอร์มิสท์.
- พิรทัศน์ บรรจงงาม. (2557). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองบัวระเหว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พิมพ์พันธ์ เฉลิมคุปต์ และพรทิพย์ แจ่มจัน. (2551). สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครู
ในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ภาวนี ชารงเลิศฤทธิ. (29 ธันวาคม 2555). “การบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียน :
บริหารให้เป็นจัดการให้ดี,” วารสารวิชาการ. 1 (1) : 23.
- รังสรรค์ บุญยะมา. (2554). การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2551). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รุ่งนภา นุตราวังศ์. (2553). การออกแบบหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.
(เอกสารประกอบการสอน). นนทบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วสันต์ ปริदानันท์. (2551). การบริหารงานวิชาการ. บัณฑิต : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร. (2553). ปฏิรูปการศึกษาแนวคิดและข้อเสนอแนะ. กรุงเทพฯ : วชิระ.

- วิโรจน์ สารัตนะ. (2557). **ภาวะผู้นำ : ทฤษฎีและนันทักษะร่วมสมัยปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ์.
- วีรชาติ วิชาศรี. (2550). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ภูเก็ต : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. (2553). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์ใหม่**. กรุงเทพฯ : เอส.พี.เอ็น.
- สถาบันราชานุกูล. (2555). **คู่มือระบบการดูแลนักเรียนกลุ่มเด็กพิเศษที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต.
- สมุทร ชำนาญ. (19 ตุลาคม 2554). “ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ : มุมมองใหม่ของภาวะผู้นำทางการศึกษา,” *วารสารการบริหารการศึกษา*. 3 (1) : 22.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บুদ্ধ พอยท์.
- สารัตน์ พวงเงิน และอาคม มหามาศย์. (2551). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558**. ม.ป.ท.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2558). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ (พ.ศ. 2559 - 2563) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.onesqa.or.th. 30 กรกฎาคม 2559.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). **รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุขฤทัย จันทร์ทรงกรด. (2558). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุทธนู ศรีไสย์. (2551). **การจัดการและวางแผนพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุทธิโชค จรรยาอังกร. (2557). **เส้นทางการศึกษาเด็กพิการ ทฤษฎี-ปฏิบัติ : สองเส้นทางที่ไม่เคยบรรจบกัน.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.bluerollingdot.org/articles/scoop. 30 กรกฎาคม 2559.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). **ภาวะผู้นำในองค์กรการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ปัญญามหาชน.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2550). **ภาวะผู้นำในประมวลสาระวิชาชุดทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา.** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อำนวยการ ท่องโปรง. (2555). **ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ : มิตรภาพการพิมพ์และสตีวี.
- อุคร ธรรมานุสรณ์. (2555). **เอกสารเผยแพร่โครงการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐาน การพัฒนาผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ฐานกิจกรรม.** กรุงเทพฯ : ปัญญามหาชน.
- Alper, S. and Ryndak, D. (1995). **Curriculum Content for Student with Moderate Severe Disabilities in Inclusive Setting.** Massachusetts : Allyn Bacon.
- Ashman, A. and Elkins, J. (1990). **Educatoin Children with Special Needs.** Sydney : Prentice-Hall of Australia.
- Cavazos, J. M. (1999). **The Instructional Leadership if High School Principals in Successful Hispanic Majority High Schools.** Doctoral Dissertation, Faculty of Graduate School, The University of Texas at Austin, U.S.A.
- Chell, J. (2001). **Introducing Principal to the Role of Instructional Leadership : A Summary of Master's Project.** New York : McGraw - Hill.
- Dilworth, M.E. and Imig, D.G. (1995). **Professional Teacher Development and the Reform Agenda.** Massachusetts : Allyn Bacon.
- Duke, L. (1987). **School Leadership and Instructional Improvement.** New York : Random House.
- Ebel, R.L. and Frisbie, D.A. (1986). **Essentials of Educational Measurement.** New Jersey : Prentice-Hall.
- Glickman, C.D. (2007). **Super Vision and Instructional Leadership : A Developmental Approach.** Boston: Pearson.
- Gronlund, N.E. (1981). **Measurement and Evaluation in Teaching.** New York : Macmillan.
- Jazzar, M. and Algozzine, B. (2007). **Keys to Successful 21st Century Educational Leadership.** Toronto : Pearson.

- Joseph, C. (June 2000). "Integrating School Leadership Knowledge and Practice Using Multimedia Technology : Linking National Standard, Assessment, and Professional Development," **Journal of Personnel Evaluation in Education**. 16 (1) : 43.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). **Educational and Psychological Measurement**. New York : Minnisota University.
- McEwan, E.K. (1998). **Seven Steps to Effective Instructional Leadership**. California : Library of Congress.
- Mehrens, A. and Lehmann, D. (1988). **Measurement and Evaluation in Education and Psychology**. 2 nd ed. New York : Holt Rinehart and Winoton.
- Mickey, B.H. (2000). "Instructional Leadership : A Vehicle For One Urban Principal to Effective Pedagogical Restructuring in a Middle School," **Ed. D. Dissertation**, Temple University.
- Perkey, S.C., and Smith, M.S. (January 1993). "Effective Schools : A Review," **Elementary School Journal**. 83 (1) : 114.
- Sax, G. (1979). **Foundations of Educational Research**. Englewood Cliffs. New Jersey : Prentice - Hall Inc.
- Seyfarth, J. T. (1999). **The Principal: New Leadership for New Challenges**. NJ : Prentice-Hall.
- Taba, H. (1982). **Curriculum Development Theory and Practice**. New York : Harcourt Brace and World.
- Ubben, G.C. and et al. (2001). **The Principal : Creative Leadership for Effective Schools**. Boston : Allyn and Bacon.
- Wildy, H., and Dimmock, C. (October 1993). "Instructional leadership in Primary and Secondary Schools in Western Australia," **Journal of Educational Administration**. 31 (2) : 34.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายภิญโญ อิ่มอุไร	รองผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
2. นายลอย เต่าทอง	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
3. นางสาวรณิ เชนสมบัติ	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้าน โขคดี
จังหวัดจันทบุรี
4. นางบัวเครือ ออมชมพู	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดวันยาวล่าง
จังหวัดจันทบุรี
5. นางจงจิต สงวนสิน	ครู โรงเรียนบ้าน โขคดี
จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๘๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายศราวุธ ทองอากาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรีย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่าน คือ นายภิญโญ อิมอุไร เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญบุคลากรดังกล่าว เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๘๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายลอย เต่าทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายศราวุธ ทองอากาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรีย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดี เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือ ที่นักศึกษาร่างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชัยยันต์ ประดิษฐ์ศิลป์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๘๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโชคดี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายศราวุธ ทองอากาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรีย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๘๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวันยาวล่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายศราวุธ ทองอากาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรีย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๘๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางจงจิต สงวนสิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายศราวุธ ทองอากาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรีย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/๐๘๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยนายศราวุธ ทองอากาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรีย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายศราวุธ ทองอากาศ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาของท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๘๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๒ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยนายศราวุธ ทองอากาศ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรีย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกสถานศึกษาของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารและครูผู้สอนของท่าน

เพื่อให้การดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายศราวุธ ทองอากาศ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ชัยชนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐ ๓๙๔๗ ๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

2. แบบสอบถามฉบับนี้สำหรับสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

นายศราวุธ ทองอากาศ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. สถานภาพ

() ผู้บริหารสถานศึกษา

() ครูผู้สอน

2. ขนาดของสถานศึกษา

() ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา

() ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121- 300 คน

() ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี
ระยอง และตราด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โปรดอ่านรายละเอียดเกี่ยวกับข้อความ
ต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่า ท่านมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ในระดับใด โดยทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ให้ตรงกับระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้

5 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับมาก

3 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับน้อย

1 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับน้อยที่สุด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

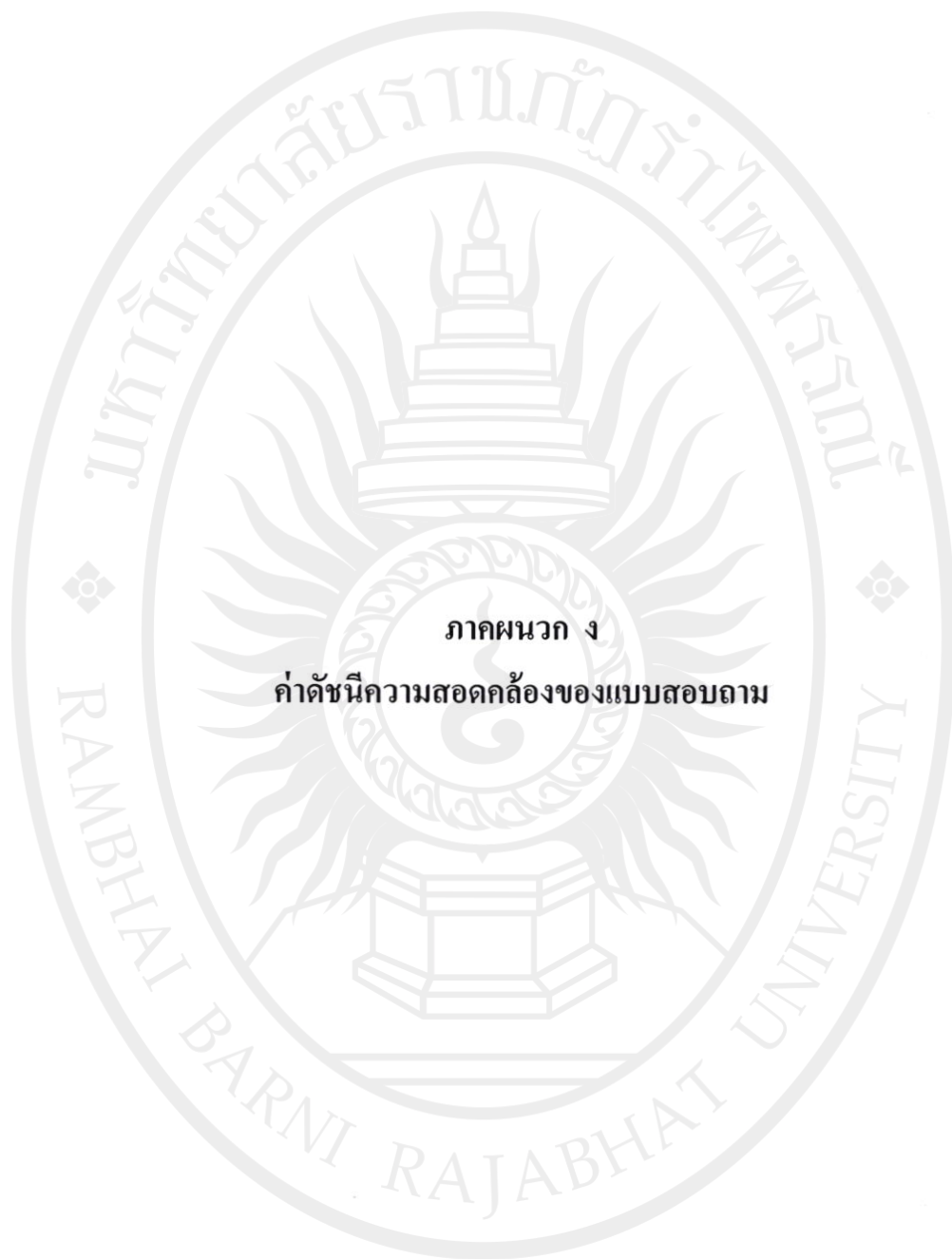
ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ระดับภาวะผู้นำ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	4	1
ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร						
1.	ผู้บริหารแสดงให้เห็นบทบาท หน้าที่ในการเป็นผู้นำริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา					
2.	ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรภายใต้กรอบแนวคิดของกฎหมายและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ					
3.	ผู้บริหารประชุม ชี้แจง ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับคณะครู					
4.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียน					
5.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นตามข้อมูลสภาพจริงและความต้องการของชุมชน					
6.	ผู้บริหารนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
7.	ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายชัดเจนในการสร้างหลักสูตร					
ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน						
8.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความรู้และมีส่วนร่วมกับนักเรียนในการวางแผนการประเมินผล					
9.	ผู้บริหารส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้					

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ระดับภาวะผู้นำ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	4	1
10.	ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศให้ครูปฏิบัติ ตามระเบียบว่าด้วย การวัดและประเมินผล นักเรียน					
11.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสรุปผลการประเมิน ความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะและให้นำ ผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียน					
12.	ผู้บริหารสนับสนุนให้จัดเตรียม เอกสาร แบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผล					
13.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครู วัดและประเมินผล จากสภาพจริงและใช้วิธีการประเมินผล ที่หลากหลาย					
14.	ผู้บริหารจัดให้ครูรายงานผลความก้าวหน้าของ นักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน					
ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ						
15.	ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ					
16.	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการจัดการ ศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม ในสถานศึกษา					
17.	ผู้บริหารวางแผนและสนับสนุนให้มีการจัด การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนทุกคน					
18.	ผู้บริหารส่งครูเข้าอบรมให้มีความรู้ด้านการจัด การเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ					

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ระดับภาวะผู้นำ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	4	1
19.	ผู้บริหารดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมทั้งในและนอกหน่วยงาน					
20.	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้งบประมาณสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลือกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
21.	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
ด้านการประเมินผลการสอนของครู						
22.	ผู้บริหารกำหนดจุดมุ่งหมายการประเมินผลการสอนของครูที่ชัดเจน เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครู					
23.	ผู้บริหารสร้างความเข้าใจร่วมกันกับครูถึงจุดหมายในการประเมินผล					
24.	ผู้บริหารวางแผนการประเมินผลการสอนของครูอย่างเหมาะสม					
25.	ผู้บริหารกำหนดรูปแบบวิธีการ และเวลาในการประเมินผลการสอนของครูอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง					
26.	ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการสอนของครูตามแผนและโครงการที่กำหนดและเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูกประเมินซักถามข้อสงสัย					
27.	ผู้บริหารดำเนินการให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
28.	ผู้บริหารเสนอแนะให้มีการจัดทำข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินอย่างเป็นระบบ					

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ระดับภาวะผู้นำ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	4	1
	ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู					
29.	ผู้บริหารกำหนดนโยบาย เป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน					
30.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น					
31.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนางาน หรือขอเลื่อนวิทยฐานะ					
32.	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ					
33.	ผู้บริหารให้โอกาสครูเข้ารับการฝึกอบรมในโครงการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ					
34.	ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูนำผลการประชุมหรือสัมมนา มาปรับปรุงการเรียนการสอน					
35.	ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ง

คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 12 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ข้อ ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง									
ด้านหลักสูตร									
1.	ผู้บริหารแสดงให้เห็นบทบาท หน้าที่ในการเป็นผู้ริเริ่ม สร้างสรรค์ในการสร้างหลักสูตร สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรภายใต้ กรอบแนวคิดของกฎหมายและ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	ผู้บริหารประชุม ชี้แจง ให้ความรู้ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษากับคณะครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ หลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึง ธรรมชาติของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตร ท้องถิ่นตามข้อมูลสภาพจริง และความต้องการของชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6.	ผู้บริหารนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
7.	ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ชัดเจนในการสร้างหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการประเมินผลนักเรียนรู้นักเรียน									
8.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความรู้ และมีส่วนร่วมกับนักเรียน ในการวางแผนการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9.	ผู้บริหารส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือ ในการวัดผลที่ได้มาตรฐานและ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10.	ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศ ให้ครูปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วย การวัดและประเมินผลนักเรียนรู้นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสรุปผลการ ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน เป็นระยะและให้นำผลการประเมิน ไปปรับปรุงการเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12.	ผู้บริหารสนับสนุนให้จัดเตรียม เอกสารแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครู วัดและ ประเมินผลจากสภาพจริงและใช้ วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14.	ผู้บริหารจัดให้ครูรายงานผล ความก้าวหน้าของนักเรียน ให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มี									
ความต้องการ									
15.	ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประเภทต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16.	ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม ในสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
17.	ผู้บริหารวางแผนและสนับสนุนให้ มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษเข้าเรียนทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18.	ผู้บริหารส่งครูเข้าอบรมให้มี ความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19.	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้ งบประมาณสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลือ กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20.	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการใช้ งบประมาณสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลือกับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21.	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการสอน ซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านการประเมินผลการสอนของครู									
22.	ผู้บริหารกำหนดจุดมุ่งหมายการ ประเมินผลการสอนของครูที่ชัดเจน เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23.	ผู้บริหารสร้างความเข้าใจร่วมกัน กับครูถึงจุดหมายในการประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24.	ผู้บริหารวางแผนการประเมินผล การสอนของครูอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25.	ผู้บริหารกำหนดรูปแบบวิธีการ และเวลาในการประเมินผล การสอนของครูอย่างเหมาะสม และต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
26.	ผู้บริหารดำเนินการประเมินผลการ สอนของครูตามแผนและโครงการ ที่กำหนดและเปิดโอกาสให้ครู ผู้ถูกประเมินซักถามข้อสงสัย	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
27.	ผู้บริหารดำเนินการให้ครูนำ ผลการประเมินไปปรับปรุง การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28.	ผู้บริหารเสนอแนะให้มีการจัดทำ ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ การประเมินอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้า									
ในวิชาชีพครู									
29.	ผู้บริหารกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ในการพัฒนาความก้าวหน้า ทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30.	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
31.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนา นวัตกรรมเพื่อพัฒนางาน หรือ ขอเลื่อนวิทยฐานะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
32.	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้ครู ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้น นักเรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33.	ผู้บริหารให้โอกาสครูเข้ารับการฝึก อบรมในโครงการพัฒนาบุคลากร จากหน่วยงานต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34.	ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูนำผลการ ประชุมหรือสัมมนามาปรับปรุง การเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35.	ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้ ครูพัฒนากระบวนการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง		21.	0.73
ด้านหลักสูตร		ด้านการประเมินผลการสอนของครู	
1.	0.48	22.	0.43
2.	0.73	23.	0.48
3.	0.57	24.	0.55
4.	0.36	25.	0.65
5.	0.72	26.	0.66
6.	0.28	27.	0.71
7.	0.66	28.	0.71
ด้านการประเมินผลนักเรียนรูู้ของนักเรียน		ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้า	
8.	0.65	ในวิชาชีพครู	
9.	0.78	29.	0.59
10.	0.70	30.	0.26
11.	0.70	31.	0.35
12.	0.61	32.	0.46
13.	0.54	33.	0.60
14.	0.60	34.	0.38
ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ		35.	0.34
15.	0.75		
16.	0.85		
17.	0.44		
18.	0.68		
19.	0.67		
20.	0.73		

ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด อยู่ระหว่าง 0.26 - 0.85

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด เท่ากับ 0.94

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายศราวุธ ทองอากาศ
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 1 พฤศจิกายน 2527
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	45/34 หมู่ 8 ตำบลบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านโศคคี จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนลาซาล จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเบญจมานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2549	วิทยาศาสตร์บัณฑิต วท.บ. (วิทยาการคอมพิวเตอร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2552	ประกาศนียบัตรบัณฑิต ป.บัณฑิต (วิชาชีพครู) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2560	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี